

УДК 371.27: 811.111: 37.014.24

Наталія Лиса

Тернопіль, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5150-9523>

Юліан Семенчук

Тернопіль, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4492-2421>

МІЖНАРОДНІ ІСПИТИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Інтернаціоналізація освіти є важливим чинником для продукування і впровадження інновацій в освітньому секторі, підвищення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг в умовах глобалізації. Володіння іноземними мовами розширює діапазон міжнародної співпраці в різних галузях і сприяє вивченню закордонного досвіду, дозволяє використати можливості стажування в університетах інших країн, надає переваги викладачам у прийнятті на роботу чи вступі на навчання для студентів. Інструментом інтернаціоналізації є міжнародні іспити, що дозволяють отримати сертифікат про підтвердження рівня володіння іноземною мовою, найчастіше англійською.

У статті проаналізовано стан інтернаціоналізації освітніх послуг стосовно організації та проведення міжнародних іспитів з англійської мови. Розглянуто особливості та структуру міжнародних іспитів, які найчастіше складають претенденти на отримання сертифіката. Виокремлено моменти, на які слід звернути особливу увагу при виконанні тестових завдань.

Ключові слова: інтернаціоналізація освіти, академічна мобільність, міжнародні іспити, міжнародний сертифікат, рівні володіння мовою, тестові завдання.

Nataliya Lysa

Ternopil, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5150-9523>

Yulian Semenchuk

Ternopil, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4492-2421>

INTERNATIONAL ENGLISH EXAMS IN THE CONTEXT OF INTERNATIONALIZATION OF EDUCATIONAL SERVICES

The internationalization of education is an important factor for the development and implementation of innovations in the educational sector, for increasing competitiveness in the educational service market within globalization. Knowledge of foreign languages expands the range of international cooperation in various fields and contributes to the study of foreign experience, allows the use of internship opportunities at universities in other countries, gives advantages to teachers in hiring or enrolling in training for students. The instrument of internationalization is international exams, which allow you to receive a certificate confirming the level of proficiency in a foreign language, primarily English. The article analyzes the state of internationalization of educational services in terms of organizing and conducting international examinations in English. The structure of the tests, which are most often passed by applicants for obtaining a certificate, is characterized and analyzed. The features of international exams are considered and the points that should be guided by when performing test tasks are highlighted.

Key words: internationalization of education, academic mobility, international exams, international certificate, levels of English, tests.

Постановка проблеми. Інтернаціоналізація вищої освіти в Україні втілюється через розроблені науковцями стратегії та рекомендації відповідно до вимог сьогодення. Академічна мобільність студентів та працівників ЗВО є одним з аспектів процесу інтернаціоналізації знань. Вона спрямована на підвищення якості навчання, вивчення закордонного досвіду викладання у вищій школі, проведення наукових досліджень, проходження стажування, підвищення кваліфікації та ін. Для реалізації цих завдань і викликів нагальною потребою сьогодення є орієнтація на запровадження новітніх освітніх технологій навчання і викладання іноземних мов. Одним із способів підвищення якості іншомовної підготовки в українських університетах є організація тестового контролю знань на основі Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. На виконання цього завдання орієнтовані міжнародні іспити, які визначають рівень володіння англійською мовою.

Отже, актуальним завданням для кожного, хто прагне здобути міжнародний сертифікат, є підготовка та складання такого екзамену.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні експерти-науковці (Ю. Константинова, О. Гринькевич, Н. Лутчин, Р. Кравець та ін.) та закордонні дослідники (Joanna Tomlinson, Catalina Crisan-Mitra, Philip G. Altbach, Jane Knight, Tahira Jibeen та ін.) глибоко і різнобічно розглядали проблему інтернаціоналізації знань, аналізували здобутки в цій царині та визначали перспективи подальших напрямів роботи з метою отримання високих стандартів університетської освіти і науково-дослідної діяльності.

Так, науковець Ю. Константинова [Константинова, 2018, С. 168] зазначає, що інтернаціоналізація вищої освіти – це різноплановий процес, елементами якого є:

– мобільність на рівні студентів, аспірантів та представників викладацького складу;

– створення спільних освітніх програм, формування нових освітніх міжнародних стандартів; розробка спільних дистанційних програм, дисциплін, курсів тощо;

– інституціональне партнерство на рівні інституцій та міжнародних організацій та ін.

Науковці О. Гринькевич та Н. Лутчин [Гринькевич, Лутчин 2017, С. 321] підкреслюють, що у глобальному освітньому просторі інтернаціоналізація змісту освіти і транскордонний характер процесів її формування стають необхідними умовами забезпечення конкурентоспроможності національних і регіональних суспільних систем, її інститутів-організацій та індивідуальних учасників. Міжнародна мобільність студентів є одним із індикаторів ефективності процесів інтернаціоналізації вищої освіти країни, а відтак – її конкурентоспроможності на світовому ринку освітніх послуг. Міжнародна репутація університетів нашої країни, її привабливість у сфері подорожей і туризму, а також рівень економічного розвитку є визначальними чинниками, які забезпечують зростання потоків іноземних студентів, а в довготривалій перспективі – розвиток інтелектуального та соціального капіталів. Розвиток туристичної привабливості країни, її регіонів і міст може бути особливою маркетинговою інновацією у глобальній конкуренції на ринках освітніх послуг. На завершення, автори статті висловили думку про необхідність розробити методику та інструментарій моніторингу процесів інтернаціоналізації вищої освіти в Україні з метою оцінювання їхньої соціально-економічної ефективності.

Авторським колективом наукових працівників відділу інтернаціоналізації вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України було підготовлено аналітичний огляд вітчизняного та закордонного досвіду інтернаціоналізації вищої освіти на основі культурно-гуманітарних стратегій [Степаненко, 2015]. У цьому огляді акцентується на багатоманітності інтернаціоналізації вищої освіти і, водночас, віднаходженні у цьому розмаїтті принципової культурно-гуманітарної єдності. В аналітичному огляді обґрунтовано інтернаціоналізацію

як один із чинників, що визначає пріоритетність розвитку вищої освіти, виявлено її ключові питання та проблемні аспекти, проаналізовано змістові напрями і механізми здійснення інтернаціоналізації на культурно-гуманітарних засадах для її інтенсифікації та надання їй більшої ефективності за «логікою культури», а не тільки за «логікою ринку».

У цьому контексті Р. Кравець [Кравець, 2019, С. 196-198] зазначає, що нова освітня стратегія інтернаціоналізації змісту фахових дисциплін, зокрема іноземної мови професійного спрямування та ділової іноземної мови, спонукає університети до внесення змін у мовну політику. На думку дослідника, якщо українські університети хочуть асоціювати себе з єдиним світовим освітнім простором, вони мають, приділити значну увагу лінгвістичному компонентові інтернаціоналізації, адже відсутність усталених знань з іноземної мови у межах професійного й академічного дискурсу, недостатньо розвинені навички усної та письмової комунікації англійською мовою є сьогодні серйозними перешкодами на шляху до набуття професійної кар'єри та здійснення міжнародної наукової діяльності. Р. Кравець вважає що інтернаціоналізація змістового наповнення навчання іноземної мови як засобу підвищення якості професійної підготовки студентів «покликана забезпечити академічну мобільність студентів, мобільність викладачів та науковців, створення спільних із закордонними закладами вищої освіти науково-дослідних проектів, реалізацію програм подвійних дипломів, відкриття філіалів за кордоном».

О. Ткачук-Мірошниченко [Ткачук-Мірошниченко, 2018, С. 261] у своїй доповіді на міжнародній науковій конференції зосередила увагу присутніх на ролі англійської мови в умовах інтернаціоналізації вищої освіти України. На її думку, досягненню академічної мети в інтернаціоналізації вищої освіти мають сприяти: вивчення іноземної мови, залучення до освітнього процесу іноземних викладачів, участь професорсько-викладацького складу та студентів у спільних міжнародних дослідницьких проектах, міжнародних конференціях та ін. Ми погоджуємося з О. Ткачук-Мірошниченко, що знання іноземної мови, зокрема англійської, у країнах Європи вже не вважається конкурентною перевагою на міжнародному ринку праці, а є основною навичкою, тому для успішної інтеграції українських студентів і професорсько-викладацького складу в світовий освітній простір знання іноземної мови, а саме англійської, має стати імперативом.

Виділення не вирішених раніше частин проблеми. На наше переконання, необхідно висвітлити питання організації та підготовки всіх охочих до складання міжнародних іспитів з англійської мови, щоб забезпечити виконання поставлених завдань у контексті інтернаціоналізації освітніх послуг, і, таким чином, збільшити шанси українських студентів, викладачів та науковців досягти академічної мобільності, підвищити якість освіти, в тому числі іншомовної підготовки. Тому актуальність дослідження зумовлена необхідністю розгляду глобальних та національних процесів інтернаціоналізації і мобільності в

освіті, потребою вивчення соціокультурних та економічних аспектів розвитку вітчизняної науки.

Мета статті – проаналізувати сучасний стан ринку освітніх послуг щодо складання міжнародних іспитів, описати структуру та особливості різних типів тестів з англійської мови, допомогти майбутнім претендентам зорієнтуватися в їх розмаїтті та націлити на ґрунтовну підготовку до екзамену з метою отримання міжнародного сертифіката, який визначає рівень володіння англійською мовою.

Методи нашого дослідження – аналіз теоретичних концепцій та емпіричних даних, отриманих у результаті вивчення науково-педагогічної літератури, узагальнення результатів і власного досвіду практичної роботи з підготовки й проведення міжнародних іспитів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кожен фахівець, який хоче бути конкурентоспроможним на ринку праці, зустрічається з новим викликом процесу глобалізації, що полягає у необхідності підтвердження рівня володіння іноземною мовою. Для отримання міжнародного сертифікату необхідно скласти відповідний іспит з іноземної мови (найчастіше англійської). Перед такими особами стоїть питання, який саме тест вони бажають обрати, щоб засвідчити свій рівень володіння мовою, що у свою чергу відкриває перед ними перспективи офіційного працевлаштування у закордонній компанії, навчання в коледжі чи університеті, отримання візи тощо. За даними різних освітніх сайтів, результати іспиту беруться до уваги і визнаються посольствами понад 135 країн світу, державними установами, міжнародними компаніями та навчальними закладами як за кордоном, так і в Україні.

Міністерство освіти і науки України дозволяє зарахувати результати міжнародних мовних іспитів для учнів 9-х та 11-х класів як оцінку за державну підсумкову атестацію з іноземної мови, хоч бали, зазначені у міжнародних сертифікатах, не враховуються як оцінка за ЗНО [7]. Як свідчить практика студенти старших курсів закладів вищої освіти зацікавлені у складанні такого екзамену для того, щоб продовжити навчання за кордоном або вступити до магістратури в Україні, а кандидати наук, як відомо, повинні підтвердити знання англійської мови на рівні не нижче B2 для отримання вченого звання доцента чи професора. Таким чином, учні та студенти, науковці й фахівці з різних галузей вмотивовані скласти іспит на міжнародний сертифікат, що дає їм можливість працевлаштування та навчання, зараховується як підвищення їхньої кваліфікації і сприяє покращенню матеріального добробуту. Отож, постає необхідність організації якісної підготовки потенційних екзаменованих до успішного виконання ними тестових завдань і складання іспиту з метою отримання міжнародного сертифіката.

Проблема підготовки до іспиту та його складання часто висвітлюється в науково-педагогічній літературі й обговорюється у пресі. Так, дослідники Ф. Форостюк та Н. Шерстюк аналізують структуру іспиту B2 First, який раніше

мав назву FCE, і детально розглядають його першу частину «Читання та використання мови». Вони зазначають, що «під час підготовки треба приділяти багато уваги детальному ознайомленню студентів зі складовими частинами тесту, типами завдань і тому, які вміння та навички в них тестуються, загальній кількості часу та кількості часу, яку можна відвести на виконання кожного завдання, а також із правилами оформлення відповідей на бланку у разі складання паперової версії екзамену» [Форостюк, Шерстюк, 2019, С. 154].

Т. Кравчина та М. Люлько класифікують міжнародні екзамени та сертифікати з англійської мови, розглядають особливості структури і специфіки тестів, аналізують рівень їх складності, описують стандарти, згідно з якими розроблені міжнародні іспити [Кравчина, 2017, С. 406; Люлько, 2015, С. 186]. С. Сорочинська зазначає, що «міжнародний сертифікат з англійської мови відкриває багато академічних і професійних можливостей» і вважає, що найпопулярнішими в Україні є сертифікати Cambridge ESOL (KET, PET, FCE, CAE, CPE) та Pearson Test of English (PTE General) [Сорочинська, 2016, С. 9]. Авторка дає стислу характеристику зазначеним вище тестам, коротко описує їх особливості.

Отже, претендентові на отримання сертифікату необхідно визначитися, який саме іспит і з якою метою складати: для навчання чи працевлаштування за кордоном, для еміграції, для саморозвитку чи кар'єрного росту. Найчастіше, як засвідчує наш досвід, кандидатам на отримання сертифікату доводиться обирати між іспитами IELTS і B2 First, тому зупинимося на відмінностях між ними, охарактеризуємо переваги кожного із цих екзаменів. Це дозволяє зрозуміти, які виклики стоять перед охочими скласти іспит і як необхідно належним чином до нього підготуватися.

Екзамен IELTS має два модулі: загальний, який підходить для отримання еміграційної чи робочої візи, й академічний, що слугує важливою умовою вступу до закордонного університету на навчання або працевлаштування у науковій сфері діяльності. Термін дії сертифіката – один рік, якщо модуль загальний, і два роки, якщо модуль академічний. Ці модулі складаються із чотирьох частин і відрізняються тим, що мають різні завдання для перевірки читання та письма, тоді як завдання на слухання та говоріння однакові для обох модулів. Іспит має шкалу оцінювання від нуля (найменший бал), коли екзаменованим не склав тест, до дев'яти пунктів, якщо було досягнуто рівня експерта. Критеріями оцінювання усного мовлення є плавність і зв'язність мовлення, обсяг лексичного наповнення, граматична правильність, вимова. Критеріями для оцінки писемного мовлення є рівень виконання поставленого завдання, узгодженість та зв'язність тексту, словниковий запас і граматична точність.

Іспит може складатися в один день, коли перевіряються всі чотири його частини, і більше днів, коли тест із говоріння може проводитися в інший час. Тривалість кожної частини іспиту різна.

а) Для слухання відводиться 30 хвилин, протягом яких необхідно виконати чотири завдання по 10 питань у кожному, і ще дається 10 хвилин для перенесення інформації у листок для відповідей. Текст для аудіювання записаний носіями мови з різними акцентами. Здобувачам пропонується прослухати його лише один раз. За кожну правильну відповідь, яка має бути записана у бланку без помилки, виставляється один бал.

б) Читання триває 60 хвилин. Воно охоплює три автентичні тексти обсягом до 2750 слів і 40 питань, причому додатковий час для заповнення бланка відповідей у не надається. Кожна правильна відповідь оцінюється 1 балом. Для загального модуля добираються короткі тексти типу рекламних оголошень, офіційних документів компаній, газетних статей тощо. Для академічного модуля тексти беруться із книг, наукових журналів. У них висвітлено загальні теми наукового спрямування, ілюстровані графіком, діаграмами, таблицями.

в) На виконання завдань із письма відводиться 60 хв., упродовж яких потрібно створити два різножанрові тексти. Першим завданням для загального модуля є написання приватного або офіційного листа, у якому необхідно сформулювати запит на інформацію або пояснити ситуацію, а друге завдання полягає у написанні есе-відповіді на певну проблему або есе, що висвітлює певну позицію. Для академічного модуля першим завданням є описати, узагальнити, порівняти чи пояснити діаграми, таблиці, карти та ін., використавши щонайменше 150 слів. Друге завдання академічного модуля – есе, яке має бути обсягом не менше 250 слів, відповідати структурі та поставленим завданням. При написанні академічного есе претендент має продемонструвати розвинене критичне мислення, вміння аналізувати, аргументовано й переконливо розкрити суть проблеми, зазначеної в завданні.

г) Усна частина іспиту – говоріння – триває приблизно 14 хвилин. Вона передбачає знайомство екзаменатора з претендентом, повідомлення на певну тему, що здійснюється із використанням ілюстративних матеріалів, та дискусію на тему попередньої розмови.

Загалом, іспит IELTS вимагає ґрунтовної підготовки для його складання, тому варто пройти навчання у досвідчених викладачів та консультантів, які самі склали його і мають сертифікат, оскільки саме вони знають всі нюанси, зможуть дати корисні поради і застерегти від помилок.

Онлайн-формат для пробного проходження тесту IELTS без реєстрації розміщено за адресою: <https://takeielts.britishcouncil.org/prepare-test/free-practice-tests>.

Ще один іспит, який підтверджує володіння англійською мовою на рівні B2 (Upper Intermediate) відповідно до загальноєвропейської системи градацій мовних рівнів (CEFR), є B2 First. Він також складається із чотирьох частин. Очевидною перевагою такого виду іспиту є те, що сертифікат, виданий за його результатами, має необмежений термін дії.

На першому етапі тестування перевіряються рівень розуміння прочитаного тексту та знання мовного матеріалу. Екзаменовані виконують сім видів

завдань упродовж 1 год 15 хв. Мета цієї частини іспиту – з'ясувати, наскільки грамотно претенденти на сертифікат використовують систему мови, як вони розуміють специфічну інформацію в текстах, глибину та підтекст, структуру й організацію текстового матеріалу. Важливо під час екзамену слідкувати за часом виконання завдань, щоб встигнути перенести відповіді у бланк оцінювання.

Другий етап тестування – письмо. Воно має на меті оцінити рівень володіння писемною мовою. Кандидатам пропонують написати есе на задану тему й один із текстів на вибір: стаття, офіційний або неофіційний лист, email, рецензія чи доповідь (звіт). Час на виконання обох завдань – 1 год 20 хв., обсяг письмових робіт – 140-190 слів. Критеріями оцінювання письма є змістове наповнення, досягнення комунікативних цілей, організація написаного тексту, його лінгвістична правильність.

Тестування з аудіювання триває 40 хв. і складається з чотирьох завдань, мета яких – оцінити рівень розуміння деталей та основного змісту прослуханого матеріалу, виявити вміння відчувати контекст, орієнтуватися в темі розмови. Тексти з аудіозапису звучать двічі, на відміну від іспиту IELTS, що є значною перевагою для тих, хто має прогалини чи відчуває труднощі при аудіюванні. Відповіді так само переносять у бланк, звертаючи увагу на правильність написання кожного слова, інакше відповідь не буде зарахована.

Завершальна частина іспиту – говоріння (триває приблизно 14 хв.). Вона складається із чотирьох етапів: короткого знайомства екзаменатора з двома (або інколи з трьома) екзаменованими, почергово опису запропонованих картинок та обміну репліками з приводу почутого, діалогу між партнерами на основі графічної опори та дискусії з теми, яка пов'язана з попередньою частиною тесту. Очікується, що кандидати продемонструють вміння відповідати на питання, взаємодіяти в заданих ситуаціях, порівнювати й узагальнювати інформацію, реагувати на репліки, будувати власні висловлювання. Критеріями оцінювання усної частини іспиту є граматична правильність висловлювань і ширина діапазону лексичного матеріалу, вміння користуватися засобами когезії тексту і дискурсивними маркерами, вимова і здатність до взаємодії як з екзаменатором, так і з мовленнєвим партнером.

Для тренування та самоперевірки можна перейти за посиланням <https://www.britishcouncil.org.ua/english/learn-online/test> і виконати тестові завдання, щоб пересвідчитись, чи готові ви до іспиту.

Підготовка до складання міжнародного стандартизованого екзамену з ділової англійської мови (BEC – Business English Certificate) також вимагає ґрунтовної мовної підготовки, знання його структури та видів завдань.

З огляду на важливість отримання сертифікату, який засвідчує рівень іншомовної підготовки екзаменованих, в Україні проводяться наукові дослідження й формуються методичні рекомендації на основі результатів дослідження цього питання. Д. Ольшанський наголошує на необхідності підвищення ефективності освітнього процесу щодо підготовки студентів

немовних спеціальностей до складання міжнародних екзаменів. Так, відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, студенти бакалаврату мають володіти мовою на рівні B2, тому повинні скласти екзамен *BEC Vantage*, демонструючи навички читання, письма, аудіювання та усного мовлення в ситуаціях ділового спілкування [Ольшанський, 2018, С. 245]. Щодо цього питання, важливими є думки експертів із мовної освіти. Е. Соломка і М. Костюк, які вважають, що в Україні й надалі зберігатиметься тенденція до вивчення іноземних мов для отримання міжнародного сертифіката [Соломка, Костюк, 2011, С. 551]. Водночас Т. Чаюк виокремлює, аналізує та характеризує основні міжнародні онлайн-тести, що уможливають самонавчання та самооцінювання рівня знань з англійської мови, надаючи можливість студентам в майбутньому отримати необхідні сертифікати [Чаюк, 2019, С. 185].

Як зазначено на спеціалізованих сайтах, іспит із ділової англійської мови має три ступені важкості – *BEC Preliminary*, *BEC Vantage*, *BEC Higher*, що відповідно засвідчують рівні володіння мовою B1, B2 та C1 (рис. 1).

Рис. 1. Структура іспиту. Джерело: <https://greenforest.com.ua/journal/read/ielts-toefl-chi-cambridge-esol-examinations-csho-obrati>

У нашій розвідці деталізуємо особливості *BEC Vantage*, оскільки складання цього іспиту вважається достатньою умовою для навчання чи проведення фахової діяльності в міжнародних інституціях, використання англійської мови в комерційних цілях, успішної участі в імміграційних програмах та ін. Склавши цей іспит, особа засвідчує свою кваліфікацію для професійного усного і писемного ділового спілкування, читання і розуміння фахових текстів, ведення кореспонденції та обміну інформацією. Сертифікати іспитів серії *BEC* видаються тільки за умови успішного виконання усіх завдань: необхідно дати не менш як 60% правильних відповідей (від 140 до 159 балів), щоб отримати оцінку *C* – «складено», не менше 75% (від 160 до 172 балів), щоб отримати

оцінку В – «складено на «добре», і більше 80% (від 173 до 179 балів), щоб отримати оцінку А – «складено на «відмінно». Якщо екзаменований набере 180 і більше балів, то отримує сертифікат рівня С1. Термін дії сертифіката необмежений.

Формат екзамену зображено у таблиці 1.

Таблиця 1

Формат іспиту BEC Vantage

Тест	Зміст	Оцінки (% від загальної)	Мета
Читання (1 година)	5 частин (45 завдань)	25%	Перевіряється вміння орієнтуватися в текстах різного типу, таких як ділові публікації і кореспонденція.
Письмо (45 хвилин)	2 завдання	25%	Перевіряється вміння продукувати два різних типи письма, такі як листи доповіді, пропозиції, email.
Слухання (40 хвилин)	3 частини (30 завдань)	25%	Перевіряється вміння сприймати і розуміти такі матеріали, як інтерв'ю, дискусії, презентації.
Говоріння (14 хвилин на двох екзаменованих)	3 частини	25%	Перевіряється здатність ефективно спілкуватися з одним або двома партнерами у різних ситуаціях.

Інформація із <https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/qualifications/business/>

У частині «Читання» треба виконати тестові завдання з множинним вибором, на зіставлення, вставлення пропущених слів (у реченнях і на рівні множинного вибору) і на знаходження помилок.

У частині «Письмо» є два обов'язкових до виконання завдання: коротка доповідь (звіт) або пропозиція і діловий лист чи email. До завдань дається детальна інструкція з інформацією, яка має бути використана при написанні тексту.

У частині «Слухання» є три види завдань: заповнення пропусків або завершення речень, на зіставлення і множинний вибір. Тексти для слухання звучать двічі й містять монологічне та діалогічне мовлення на зразок інтерв'ю, дискусії, телефонні розмови і повідомлення.

Перевірка говоріння проводиться двома екзаменаторами, а екзаменовані спілкуються у парах (або у трійках), де кожен кандидат реагує на питання, подає міні-презентацію тривалістю одну хвилину, виконує спільне завдання разом з іншим партнером, дискутує зі своїм співрозмовником та екзаменатором. Оцінка кожної частина іспиту становить одну четверту від загальної. Оцінювання здійснюється відповідно до визначених критеріїв.

Першим критерієм оцінювання іншомовної компетентності екзаменованих у частині письма вважається рівень виконання поставленого завдання, тобто *task achievement*. Для отримання найвищої оцінки 5 необхідно виконати всі пункти, зазначені у завданні. Другий критерій (*range*) вимагає, щоб екзаменовані використовували у писемному мовленні широкий спектр лексики і граматичних структур. За третім критерієм (*organization*) оцінюється вираження думок чи ідей, які мають бути доречними, викладеними чітко та зрозуміло із використанням засобів когезії тексту, так званих *linkers*. Четвертий критерій – *register* – дозволяє перевірити стиль письма, а також рівень його формальності. П'ятий критерій (*accuracy*) визначає правильність граматичного оформлення і вираження думок.

Усна частина іспиту – говоріння – оцінюється двома екзаменаторами (*interlocutor and assessor*) за чіткими критеріями. Перший екзаменатор керує іспитом, почергово ставлячи питання кожному кандидатові. Він має вирішальний голос при обговоренні кінцевої оцінки з іншим екзаменатором, який лише занотовує відповіді та не втручається у процес інтеракції. Перевіряється вміння кандидатів пояснювати, описувати, підсумовувати, переконувати, заперечувати, рекомендувати, висловлювати вибачення, погоджуватись чи непогоджуватись та ін. Варто зазначити, що кожен кандидат оцінюється незалежно один від одного.

Критерії оцінювання такі: 1) граматики і словниковий запас, 2) дискурс-менеджмент, 3) вимова і 4) здатність до взаємодії (інтерактивність) у спілкуванні. Це означає, по-перше, що екзаменований має продемонструвати вміння правильно використовувати широкий спектр лексики та граматичних конструкцій при виконанні поставленого завдання. По-друге, екзаменованому необхідно показати вміння зв'язно, послідовно, логічно й аргументовано викладати свої думки в монологічному та діалогічному висловлюванні, виконуючи вказівки екзаменатора та дотримуючись загальновідомих правил спілкування. По-третє, оцінювання вимови передбачає, що претендент на отримання сертифіката має знати, що таке ритм, наголос, інтонація, чітка вимова сильних і редукованих звуків, а також вміти застосувати ці знання у зв'язному мовленні. По-четверте, він має брати активну участь у розвитку дискурсу, демонструючи свою чутливість при обміні репліками, дотриманні черговості тощо, уникаючи затяжних пауз та довгого вагання при підборі необхідних слів. Претендент має вміти ініціювати розмову і підтримувати її, використовуючи соціальні, компенсаторні, комунікативні та інші релевантні стратегії для досягнення мети спілкування.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ми розглянули особливості міжнародних іспитів, їх структуру, критерії оцінювання усіх частин тестів. Підготовка до екзамену вимагає ґрунтовних знань різних аспектів загальної та ділової англійської мови, включаючи термінологію бізнесу і комерції. Для складання кожного типу іспиту і безпомилкового виконання всіх тестових завдань потрібна цілеспрямована, наполеглива та систематична

підготовка. Екзамен є своєрідним викликом для кожного, хто прагне отримати міжнародний сертифікат. Наявність такого документа засвідчує рівень володіння англійською мовою і відкриє нові горизонти для професійного зростання, сприяє отриманню візи в англійськомовні країни і слугує моральною підставою для утвердження особи як кваліфікованого фахівця зі знанням англійської мови. Складання екзамену та відповідний сертифікат є запорукою успіху в навчанні та працевлаштуванні у міжнародних навчальних закладах та компаніях.

Наше дослідження не дає вичерпних відповідей на всі запитання, пов'язані з організацією та проведенням тестування у міжнародному форматі. Доцільним є активне впровадження в освітній процес зразків тестових завдань, проведення онлайн-тренінгів із підготовки до складання іспитів, мотивувати студентів та науково-педагогічних працівників університетів до отримання сертифіката й підтвердження рівня володіння англійською мовою. Варто продовжувати вивчення структури іспитів і тестових завдань, готувати програми підготовки до них з урахуванням можливих змін і нових вимог.

Список літератури

1. Гринькевич О. С., Лутчин Н. П. Аналіз і моделювання процесів інтернаціоналізації вищої освіти у контексті інноваційного розвитку. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2017. №3. С. 314–325. URL: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2017_3_314_325.pdf
2. Константинова Ю. В. Міжнародні наукові видання з міжнародних відносин як провідники інтернаціоналізації вищої освіти. *Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи: матер. II міжнар. наук.-практ. конф., Маріуполь, 18-19 квітня 2018 р. Маріуполь: МДУ. 2018. С. 168–169. URL: <http://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/3473/document.pdf>*
3. Кравець Р. А. Інтернаціоналізація змісту навчання іноземної мови як засіб підвищення якості професійної підготовки студентів у закладах вищої освіти. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2019. № 2 (18). С. 192–199. URL : <https://www.pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2019/2/25.pdf>
4. Кравчина Т. В. Класифікація міжнародних іспитів та сертифікатів з англійської мови. *Молодий вчений*. 2017. № 3(43). С. 405-409. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/95.pdf>
5. Люлько М. Є. Класифікація міжнародних іспитів з англійської мови за їх специфікою. *Науковий вісник НУ біоресурсів і природокористування. Серія: Філологічні науки*. 2015. Вип. 215(1). С. 186–192.
6. Ольшанський Д. В. Особливості підготовки студентів немовних спеціальностей до складання міжнародних стандартизованих екзаменів з англійської мови. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць*. 2018. Випуск 25. Ч. 2. С. 241–246.

7. Офіційний сайт МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/yaki-rezultati-mizhnarodnih-movnih-ispitiv-mozhna-zarahuvati-yak-ocinku-dpa-v-9-mu-ta-11-mu-klasi-oprilyudneno-spisok>
8. Соломка Е. Т., Костюк М. П. Міжнародні мовні іспити на Україні – інтегрований крок національної системи освіти в європейський простір. Сучасні дослідження з іноземної філології. 2011. Вип. 9. С. 549-557. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sdzif_2011_9_87
9. Сорочинська С. В. Міжнародний сертифікат – квиток у майбутнє. Формуємо освіту з кожним номером. 2016. № 3(675). С. 9–12.
10. Степаненко І. В. Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду інтернаціоналізації вищої освіти на основі культурно-гуманітарних стратегій. Вища освіта України. Тематичний випуск «Європейська інтеграція вищої освіти України у контексті Болонського процесу». 2015. № 3. Додаток 2. URL : https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/Analiz_dosvidu_internac-BO_strategii_kultogum-avtors-kolektiv_IVO-2015_130p.pdf
11. Ткачук-Мірошниченко О. Є. Роль англійської мови в умовах інтернаціоналізації вищої освіти України. Інтернаціоналізація вищої освіти України: концептуальні засади, здобутки, проблеми, перспективи розвитку: матер. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 15-16 груд. 2017 р. / ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая». Вінниця : [ФООП Корзун Д.Ю.]. 2018. С. 260–262. URL: https://istu.edu.ua/fileadmin/media/Naukova_diyalnist/Konferentsiy_2017.12.15/Zbirnyk_2017.12.15.pdf
12. Форостюк І. В., Шерстюк Н. В. До питання підготовки студентів і здобувачів наукового ступеня до міжнародного іспиту та ЗНО з англійської мови. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019. № 38. Том 2. С. 153–156.
13. Чаюк Т. А. Онлайн інструменти для оцінювання іншомовної компетентності студентів вищих закладів освіти: зарубіжний досвід. Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. № 5. Том 73. С. 185–205. Видання WOS. DOI : <https://doi.org/10.33407/itlt.v73i5.2501>

References

1. Hrynkevych O. S., Lutchyn N. P. Analiz i modeliuvannia protsesiv internatsionalizatsii vyshchoi osvity u konteksti innovatsiinoho rozvytku. [Analysis and modeling of the processes of internationalization of higher education in the context of innovative development] *Marketynh i menedzhment innovatsii*. 2017. №3. S. 314-325. URL:https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2017_3_314_325.pdf (In Ukrainian)
2. Konstantynova Yu. V. Mizhnarodni naukovi vydannia z mizhnarodnykh vidnosyn yak providnyky internatsionalizatsii vyshchoi osvity. [International scientific publications on international relations as guides for the internationalization of higher education] *Internatsionalizatsiia vyshchoi osvity Ukrainy v umovakh polikulturnoho svitovoho prostoru: stan, problemy,*

- perspektyvy: mater. II mizhnar. nauk.-prakt. konf., Mariupol, 18-19 kvitnia 2018 r. Mariupol: MDU. 2018. S. 168-169. URL : <http://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/3473/document.pdf> (In Ukrainian)*
3. Kravets R. A. *Internatsionalizatsiia zmistu navchannia inozemnoi movy yak zasib pidvyshchennia yakosti profesiinoi pidhotovky studentiv u zakladakh vyshchoi osvity. [Internationalization of the content of teaching a foreign language as a means of improving the quality of professional training of students in higher education institutions.] Visnyk universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriiia «Pedahohika i psykhohohiia». Pedahohichni nauky. 2019. № 2 (18). S. 192-199. URL: <https://www.pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2019/2/25.pdf> (In Ukrainian)*
  4. Kravchyna T. V. *Klasyfikatsiia mizhnarodnykh ispytiv ta sertyfikatyv z anhliiskoi movy. [Classification of international examinations and certificates in English.] Molodyi vchenyi. 2017. № 3(43). S. 405-409. URL: <http://molodyvchenyi.in.ua/files/journal/2017/3/95.pdf> (In Ukrainian)*
  5. Liulko M. Ye. *Klasyfikatsiia mizhnarodnykh ispytiv z anhliiskoi movy za yikh spetsyfykoiu. [Classification of international examinations in English for their specificity.] Naukovyi visnyk NU bioresursiv i pryrodokorystuvannia. Seriiia: Filolohichni nauky. 2015. Vyp. 215(1). S. 186-192. (In)*
  6. Olshanskyi D. V. *Osoblyvosti pidhotovky studentiv nemovnykh spetsialnostei do skladannia mizhnarodnykh standartyzovanykh ekzameniv z anhliiskoi movy. [Features of preparing students of non-linguistic specialties for passing international standardized examinations in English] Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Zbirnyk naukovykh prats. 2018. Vypusk 25. Ch. 2. S. 241-246. (In Ukrainian)*
  7. *Ofitsiinyi sait MON Ukrainy. [Official website of the Ministry of Education and Science of Ukraine] URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/yaki-rezultati-mizhnarodnih-movnih-ispitiv-mozhna-zarahuvati-yak-ocinku-dpa-v-9-mu-ta-11-mu-klasi-oprilyudneno-spisok> (In Ukrainian)*
  8. Solomka E. T., Kostiuk M. P. *Mizhnarodni movni ispyty na Ukraini – intehrovanyi krok natsionalnoi systemy osvity v yevropeiskyi prostir. [International language exams in Ukraine - an integrated step of the national education system into the European space] Suchasni doslidzhennia z inozemnoi filolohii. 2011. Vyp. 9. S. 549-557. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sdzif_2011_9_87 (In Ukrainian)*
  9. Sorochynska S. V. *Mizhnarodnyi sertyfikat – kvytok u maibutnie. [International certificate – a ticket to the future] Formuiemo osvitu z kozhnym nomerom. 2016. № 3(675). S. 9–12. (In Ukrainian)*
  10. Stepanenko I. V. *Analiz providnoho vitchyznianoho ta zarubizhnoho dosvidu internatsionalizatsii vyshchoi osvity na osnovi kulturno-humanitarnykh stratehii. [Analysis of the leading domestic and foreign experience in the internationalization of higher education based on cultural and humanitarian strategies] Vyshcha osvita Ukrainy. Tematychnyi vypusk «levropeiska*

intehratsiia vyshchoi osvity Ukrainy u konteksti Bolonskoho protsesu». 2015. № 3. Dodatok 2. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/Analiz_dosvidu_internac-BO_strategii_kulto-gum-avtors-kolektiv_IVO-2015_130p.pdf (In Ukrainian)

11. Tkachuk-Miroshnychenko O. Ye. *Rol anhliiskoi movy v umovakh internatsionalizatsii vyshchoi osvity Ukrainy. [The role of the English language in the context of the internationalization of higher education in Ukraine] Internatsionalizatsiia vyshchoi osvity Ukrainy: kontseptualni zasady, zdobutky, problemy, perspektyvy rozvytku: mater. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Kyiv, 15-16 hrud. 2017 r. / PVNZ «Mizhnarodnyi naukovotekhnichniy universytet imeni akademika Yurii Buhaia». Vinnytsia: [FOP Korzun D.lu.]. 2018. S. 260–262. URL: https://istu.edu.ua/fileadmin/media/Naukova_diyalnist/Konferentsiy_2017.12.15/Zbirnyk_2017.12.15.pdf (In Ukrainian)*
12. Forostiuk I. V., Sherstiuk N. V. *Do pytannia pidgotovky studentiv i zdobuvachiv naukovooho stupenia do mizhnarodnoho ispytu ta ZNO z anhliiskoi movy. [On the issue of preparing students and applicants for a scientific degree for the international exam and EIT in English] Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia. 2019. № 38. Tom 2. S. 153–156. (In Ukrainian)*
13. Chaiuk T. A. *Onlain instrumenty dlia otsiniuvannia inshomovnoi kompetentnosti studentiv vyshchych zakladiv osvity: zarubizhnyi dosvid. [Online tools for assessing foreign language competence of university students: foreign experience] Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 2019. № 5. Tom 73. S. 185–205. Vydannia WOS. DOI: <https://doi.org/10.33407/ittt.v73i5.2501> (In Ukrainian).*